

EXCURSIONISME BOTANICH

PER EL DR. JOAN CADEVALL

(Continuació)

Trassat el plan, el dia 24 sortiam ab el Dr. Sallent cap á Berga. Al dia següent visitarem la ciutat y havent sortit un moment per las aforas no observarem altre particularitat que 'l *Berberis vulgaris* L. pe 'ls marges de ponent y el *Diplotaxis viminea* DC. que 's remonta fins á Bagá. Gracies á l' exquisita amabilitat del farmacéutich D. Joseph Cardona, que 'ns hostatjá en sa casa y acompanyá per tot, s' organísá una expedició als *Rasos de Peguera*. Era una ilusió qu' acariciava de molts anys per les cites que 'ns havía llegit de Grau y de Costa. La realitat superá en molt á les meves esperanzas.

Sortint de bon matí 'l dia 26 y borejant cap á la Font negre 'l riuet Metje, pujarem al Santuari de Corbera. Prompte vareig notar una *Lavandula* en plena florescencia alternant ab una altra molt més atrassada. Era aquella la *L. vera* DC. y aquesta la *L. latifolia* Vill., propia del litoral, com afirma Costa, pero que lluny d' escassejar prop de Berga, abundan les dos remontantse fins á Bagá, Pobla de Lillet y peu del Cadí.

En les parets del expressat Santuari 's veyá gemat y florit l' *Antirrhinum molle* L., al peu mateix el *Cynoglossum montanum* Lamk., y poch més amunt l' *Ononis striata* Gou. y el *Bupleurum rotundifolium* y var. α *incana* Gr. et G. de la *Santolina Chamaecyparissus* L. Avansant cap á la Font de Tagast apareixían l' *Aconitum Napellus* L. y *A. Lycotconum* L., l' *Eryngium Bourgati* Gou. y la *Phyteuma orbiculare* L. A les 8 próximament arrivarem á la Font situada al peu del single y centre α ' un grandió anfiteatre, desde 'l qual se descubreix un espléndit panorama, limitat al S. pe 'l Montseny, Montcau, Sant Llorens del Munt y Montserrat.

Arrapats á les roques immediates apareixien el *Rhamnus*

pumila L. y l' *Asplenium septentrionale* Sw., y en mitj del l' herbey, el *Carex hirta* L. y la *Glyceria fluitans* R. Br. Poch més amunt de la font seguint pe 'l bosch, troví un *Helianthemum* que no he pogut referir á cap de les moltes formes del meu herbari ni de les descrites per Rony, per qual motiu m' he decidit á publicarlo com á especie nova, donant la corresponent diagnosis.

Helianthemum angustipetalum Cad., nov. sp.

Caulibus procumbentibus intricatis, basi suffrutulentibus, glabris, superne pilosis; foliis breviter petiolatis, ovatis vel ovalibus, planis, supra fusco-virentibus, pilosis, subtus canotomentosis; stipulis foliaceis, lanceolato-linearibus, petiolo longioribus, ciliatis; racemis brevibus, paucifloris, bracteis herbaceis, pedicello brevioribus; sepalis ovalibus, obtusis, ad costas pilosis, inter costas verum pubero-tomentosis; petalis sublinearibus basi apiceque attenuatis, calyce longioribus, flavo-pallidis; capsula ovoidea subinflata, calyce longiore tomentoso-puberula.

Varietati β *hirsutum* Rony *formae* *H. serpyllifolii* Mill. *Helianthemum vulgare* Gaertn. *simillimum; diversissimis, vero, petalis, ac foliorum forma atque colore distinctis.*

In nemorosis fontis Tagast (Berga) 26 Julii legi.

Pe 'l rocám del singie 's veyan la *Campanula speciosa* Pourr. y la *Saxifraga longifolia* Lap., que en lloch de quedar limitada á la regió subalpina, com creya Costa, se remonta á Coll de Jou á una altitut de 2,500 m.

Al peu de la roca del Huró cullírem l' *Asperugo procumbens* L., la *Nepeta latifolia* DC., var. *violacea* Lamk. y el *Thymus Chamaedrys* Fr., β *vestitus* Jacq., no citat á Catalunya, y poquet més amunt l' *Onosma echioides* L., y en les escletjes casi inaccessibles de les roques la preciosa *Potentilla alchemilloides* Lap.

A la fi arrivarem als Rasos, formats per una extensa *meseta* cuberta d' una herba menudíssima en qu' hi abunda un *Carex*, allavors molt passat, que probablement es el *praecox*

Jacq. La monotonía d' aquella planicie s' interromp de tant en tant per algún mutilat *Pinus uncinata* Ram., destacant en mitj de l' herba pe 'ls magnífichs rams de flors blanques l' *Arenaria querioides* Pourr., que deu ocupar á Catalunya 'l lloch que Costa y Vay. senyalen á l' *A tetraquetra* L. Un estudi comparatiu de la planta de Peguera ab tipos de Peña-blanca y Sierra Nevada, corresponents á les varietats β *pyrenaica* y γ *granatensis* Boiss. d' aquesta última especie y ab altres de l' *A. querioides* Pourr. procedents de l' Escorial, son país clássich, me revelá aquest error, que Pau ha confirmat en vista de la planta.

Raro es que ni Costa que allí recullí l' *A. grandiflora* All., ni Grau que trepitjá aquell lloch tantes vegades diguin res d' aquesta planta, com tampoch d' una altre prou interessant, l' *Agrostis alpina* Scop., únicament citada per Compañó á Costabona. Tambè 's trova allí ben abundant la *Kelleria cristata* Pers., ja citada per Costa aprop de Berga.

Aquestes trovalles fetes aixís depressa y corrents, perque 'l temps amenassava pluja, m' indicaren qu' una exploració detinguda dels Rasos encara donaría mès d' una sorpresa.

V Y ÚLTIM

Al día següent de visitar els Rasos ens despedirem de la distingida familia Cardona, y pujant á la tartana seguirem carretera avall per la vora esquerra del riu Metge, fins arribar á *La Basells*, ahont prenguerem el tren que devia portarnos á Guardiola. Arrivats á la Estació aprofitarem un moment pera examinar la confluencia dels rius Llobregat y Bastareny, sortint immediatament pera Bagá, distant uns dos km. de bona carretera.

Escullida aquella població per centre de nostres excursions durant alguns dies, comensarem á recórrer les vores del Bastareny cullint sobre 'l cementiri l' *Artemisia camphorata* Vill., molt més abundant cap á la Pobla, la *Lasiagrostis Calamagrostis* Link. y la *Molinia caerulea* Mönch, y poch més avall,

tocant á S. Llorens de Bagá, 'l *Phlomis Herba-venti* L. També 's trova allí la *Passerina annua* Spr., propia segons Costa de les regions baixa y mitja, y abunda la varietat *integrifolia* Tex. de la *Reseda Arragonensis* Losc.

Pujant vora esquerra amunt en front de la Torre de Santa Magdalena, no escasseja 'l *Cerasus Mahaleb* Mill. ni l' *Helianthemum pulverulentum* Wk., trovantse als próxims marges de Sant Martí del Puig la varietat *bracteosa* Vay. de l' *Inula helenioides* DC., solzament citada per l' autor á Sagaró, provincia de Girona.

Atravessant el riu pe'l pontet del Molí, continuarem per la vora dreta, sens altre particularitat que la presencia del xamós *Lixum viscosum* L., que ja coneixia de Ribas, apareixent poch més amunt al peu de les Adons ó fonts del Bastareny, á una altitud de 968 m., el *Bupleurum falcatum* L., *ε. angustifolium*, y tal volta hi hagi també la *petiolare*, que Pujol m' enviá de més avall alguns anys enrera, especie important, que solzament s' ha referit á Viella. Igualment se trovan allí l' *Orobus vernus* L., el *Rhamnus cathartica* L. y una *Viola* en fruyt, de fulles colossals, que no pugui referir á cap de les especies per mí conegudes y qu' espero determinar quan floreixi al jardí, hont fou plantada.

Aixó es lo més important que descobrirem per les vores del Bastareny, pero l' expedició més profitosa fou, sens dubte, la efectuada á Coll de Jou lo día 31 de Juliol. Sortirem de Bagá á les quatre del matí, y atravessant el riu de Greixa, seguirem per la vora dreta fins á Hospitalet, desde hont per un camí abrupte de continuats zigzacs ens enfilarem montanya amunt, arrivant á les vuyt al cim, en vista de Cerdanya.

Per tot l' areny del riu abunda la *Lactuca virosa* L., considerada per Costa com á rara, no escassejant la *Reseda luteola* L. ni la *Centaurea leucophaea* Jord., al peu d' Hospitalet, senyalada com á duptosa per Vay. á Ribas y Cerdanya, y l' *Aethusa Cynapium* L., solzament indicada en alguns punts de les provincies de Lleyda y de Girona.

Al peu de Roca Sansa estava florint la *Linaria origanifolia* DC., y poch més amunt la *Nepeta lanceolata* Lamk. que

vareig pendre per varietat nova, hasta que, remesa á Pau, resultá qu' ell l' havia descuberta ja dos anys avans á Benasque y publicat ab el nom de varietat *pyrenaea*.

(Continuará)

OBRAS

y publicaciones periódicas rebudas para la Biblioteca

(Desde 1.er de Janer á 20 de Mars)

OBRAS

- EMILI TARRÉ.—*Els aucells més útils á la agricultura de Catalunya*.
(Donatiu del autor).
- R. P. L. NAVÁS, S. J.—*Observations sur le Congrès de Botanique de Vienne en 1905*.
(Donatiu del autor).
- E. PERRIER.—*Traité de Zoologie.—Fas IV—Poissons*.
- EDMUND OTIS HOVEY.—*The grande Soufrière of Guadeloupe*.
- DANIEL FOLKMAR.—*Album of Philippine Types*.
- MANUEL LLENAS Y FERNANDEZ.—*Algunos líquenes de los alrededores de Cuenca*.
- J. RODRIGUEZ FEMENÍAS.—*Algas de las Baleares*.
(Donatiu de D. Manel Llenas y Fernández).
- DR. H. POTONIÉ.—*Formation de la houille*.
(Donatiu de D. Isidoro Pons).
- R. P. MERINO, S. J.—*Flora descriptiva é ilustrada de Galicia*. TOMO I
(Donatiu de D. Carlos Pau).
- PAU D. CARLOS.—*Carta á un botánico, Segorbe 7 Abril 1904*.
- » » —*Carta á un botánico, Segorbe 30 Enero 1904*.
- » » —*Cuatro palabras sobre los claveles españoles*.
(Act. Soc, Esp. Hist. Nat.)
- » » —*Gazapos botánicos, cazados en las obras del señor Colmeiro, que es director del Jardín botánico de Madrid*.